

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת ראה

ערב ר"ח אלול

תשפ"א

מאמר "העיקר הוא הרצון"

כאשר האדם רוצה אך בטוב לעבודת הבורא אזי זוכה שמשפיעים לו מן השמים השפעות טובות שיוכל לקיים רצונו בשלימות

א

בפסוק: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ד' אלקיכם אשר אנכי מצווה אתכם היום, והקללה אם לא תשמעו אל מצוות ד' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצווה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם"

והנה מתחילת משמעות הפסוקים משמע שהברכה והקללה הם באותו הדרגה והבחינה שהברכה היא באופן זה והקללה באופן ההפוך, ואמנם בפרטי הדברים ישנו חילוק גדול ביניהם שהרי בברכה לא נאמר אלא בכללות דהיינו כאשר תשמעו אל מצוות ד' אלקיכם אזי תזכו לברכה, ואילו בקללה נאמר בפרטות וסרתם מן הדרך ללכת אחרי אלהים אחרים אז ח"ו הם בקללה, ויש לבאר החילוק מדוע בברכה לא נאמר אלא בכללות ואילו בקללה מפרש הכתוב בפרטות המעשים.

עוד יש לבאר מה שחידש משה רבינו ע"ה בענין הברכה שנותן לבני ישראל באם ישמרו את מצוות ד', הרי כל ענין בריאת העולם הכל הוא בעבור כן שהרי ידוע מספרים הקדושים ומזוהר הקדוש שיסוד כל בריאת העולם הוא בעבור שרצון הבורא יתברך הוא להיטיב, וכאשר כל הנשמות נכללו בו יתברך שמו והיו מתענגים מכסא כבודו אך שהיה בבחינת נהמא דכסופא משום שלא היה בבחירה כלל, ועל כן ברא יתברך את כל הבריאה והעולם הזה הכל בעבור היא שייך בחירה אצל בני אדם וכאשר יבחרו בטוב אזי יזכו לשכר הגדול בדין וזהו יסוד תכלית כל הבריאה וא"כ במאי נתחדש כאן ענין השכר והברכה לבני ישראל באם ישמעו אל מצוות ד' מאחר שזהו תכלית כל הבריאה כולה ליתן שכר לצדיקים על מעשיהם הטובים והישרים.

עוד ידוע להקשות דהכתוב אומר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, ומשמע ששכר המצוה יבוא להם כבר היום בעולם הזה, והרי ידוע מה דאיתא בגמרא עירובין [כב.]: "אמר רבי יהושע בן לוי מאי דכתיב אשר אנכי מצוה היום לעשותם היום לעשותם ולא למחר לעשותם היום לעשותם למחר לקבל שכרם", והיינו שאין קבלת שכר המצוות כלל בעולם הזה אלא למחר לעולם הבא, וכן אמרו במסכת קידושין [לט.]: "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא" והיינו דכל ענין קבלת שכר המצוות אינו אלא לעולם הבא בגן עדן ולא כאן בעולם.

ב

ובאמת ביאור הענין ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא הוא מילתא בטעמא והוא משום שהרי כל קיום המצוות הם עניינים רוחניים נעלים ונשגבים שהרי העושה המצוה הוא עושה על פי המצווה שהוא השי"ת בכבודו ובעצמו אשר קדשנו במצוותיו וצונו, וכל קיומם הוא עניין רוחני ואף שעושה מצוה בדברים גשמיים הכל הוא ענין רוחני נעלה ונשגב עד מאד, ובודאי אין שייך שיהא מקבל השכר כאן בעולם הזה שאינו אלא גשמי מאחר ששכר המצוות הוא רוחני וגבוה לאין ערוך מהשגות העולם הזה, על כן אין שייך כלל קבלת שכר המצוות אלא למחר בהוא עלמא, ואז ישולם השכר האמיתי לכל עושי המצוות, ומעתה בודאי יש להבין כוונת הכתוב אנכי נותן לפניכם היום ברכה.

א

ונראה ביאור הענין ונקדים בזאת דהנה ידועה המחלוקת בגמרא [ב"מ עו] אם ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף או שאינה לשכירות אלא לבסוף, והיינו דחלקו ביסוד ענין שכר האומן שקיבל מלאכה לעשות האם שעבוד וחלות החיוב הוא בכל רגע ורגע מתוסף עוד חיוב, או שאין חיוב תשלום השכר נעשה אלא לבסוף בגמר מלאכתו וכמה וכמה נפק"מ איכא בזה כמבואר שם, ואכן להלכה פסקו הפוסקים שאין שכירות משתלמת אלא לבסוף.

ואולם כתבו הפוסקים דכל ענין זה ששכירות רק לבסוף משתלמת הוא רק לענין קבלת השכר על המלאכה, אך כאשר צריך השכיר או האומן לדברים בעבור מלאכתו אשר על הבעל הבית ליתן לו בזה ודאי שצריך כבר מעתה לקבל, וכגון אם צריך להעביר לו דברים וצריך שיהא יכול ליתן לבהמתו אוכל וכדומה במקום שמוטל על בעל הבית אזי צריך ליתנו לו מיד ואין יכול לומר לו שהוא יביא הכל ואח"כ ישלם לו דבדברים שעל המשכיר ליתנו לו צריך ליתנו מיד, וזאת בעבור יהא יכול השכיר והאומן לעשות מלאכתו כדבעי והם אמצעיים ותנאים הכרחיים שיוכל לפעול ולעשות את מלאכתו על הצד היותר טוב.

ג

וממש כבחינה הזאת הוא בעבודת השי"ת שהנה אף שבאמת קבלת שכר המצוות אינו שייך כלל בעולם הזה וכמו שנתבאר שכל שכרם אינו אלא למחר לקבל שכרם בעולם שכולו טוב, אך בעבור עבודת השי"ת שצריך האדם שיהא לו התנאים והאפשרויות שיהא יכול לעבוד את השי"ת באמת בזה העולם לזה צריך שיושפע לו שפע דקדושה בני חיי ומזוני רוחי כדי שיהא פנוי ושייך ויכול לעבוד את השי"ת באמת בלא הפרעות וכל זה הוא אמצעי ומוכרח כדי שיהא יכול לעבדו יתברך בכל לב.

ובסה"ק דברי בינה [פרשת נשא] הביא בשם אביו אא"ז משידלובצא זצוקלה"ה זי"ע מעין הדברים וזל"ק: "ועל דרך זה שמעתי בשם אבי אדמו"ר ז"ל זי"ע שהאדם כמו שהוא יורד בזה העולם, יורד עמו צורך העולם הזה גם כן, כל מה שנצרך לו לצורך עבודתו יתברך. ואמר משל למלך ששלח שר שלו להלחם במקום מדבר, וקבע לו הדרך ואמר לו שיהיה מוכן לו שם בדרך כל הצטרכות המלחמה, וכאשר בא באמצע הדרך לא השיג מאומה, וזעף והתרעם על המלך. ואמר לו איש חכם: מן הסתם לא הלכת בהדרך שקבע לך המלך, ולקח המפה והסתכל בה, וראה שבאמת טעה מן דרך המלך, וחזר מדרכו לדרך המלך, והיה שם מוכן לפניו כל טוב. כך האדם שהמלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שולח אותו בזה העולם, ללחום מלחמות היצר, ומכין לו מן הסתם גם כן פרנסה, וכל הצטרכותו שלא יחסר לו מאומה" עכל"ק.

ומבואר בזאת דמלבד ענין השכר שישנם לעושי המצוות והוא כאמור רק לעולם הבא ולמחר לקבל שכרם, אך ישנו ענין נוסף שצריך העובד את השי"ת כל הצטרכויות שיהא לו בעולם הזה כדי שיהא יכול להיות פנוי כראוי לעבודת השי"ת וללמוד תורתו ולקיים מצוותיו בשלימות, וזה רק כאשר יש לו את כוחות הגוף והנפש וכל המצטרך לו.

ד

ומעתה יש לבאר כוונת הכתוב ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, דאין כאן הכוונה לענין שכר המצוות שהוא אינו בעולם הזה אלא למחר לקבל שכרם וכמו שנתבאר, ואולם כאן נצרך הברכה שיהא להאדם את הכח ואת האפשרויות לעבדו יתברך מתוך שלא יחסר לו מאומה מכל העניינים המצטרכים לו והם הכרחיים בעבור שיוכל לעבדו יתברך, וזאת הברכה אשר אומר הכתוב "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה" וענין היום היינו כבר בעולם הזה וזהו האמצעים שיוכלו בני ישראל לעבדו יתברך ועל זה משפיע להם ברכות עד בלי די למען שמו יתברך ושיהא להם הכח לעבדו בלב שלם.

ואא"ז בסה"ק תולדות אדם [סוף פרשת מצורע] מביא מה שאמר לו הרה"ק מרוז"ן זצוקלה"ה זי"ע וזל"ק: "כמו שאמר לי הרה"ק רבי ישראל מריזין זצלה"ה זי"ע, כשהייתי אצלו בימי נערותי, והייתי מדבר עמו אודות רפואת הנפש ורפואת הגוף, ואמרתי לו שרפואת הנפש הוא עיקר אצלי. והוא ז"ל אמר לי לא כן, כי קודם צריכים להיות כלי לקבל, ואם ח"ו הגוף אינו שלם, אזי אינו כלי לקבל. לזאת צריך להיות רפואת הגוף קודם" עכל"ק.

ונמצא מדבריו הקדושים שהאדם צריך שיהא מבקש מהשי"ת שיתן לו רפואת הגוף עוד קודם רפואת הנפש משום שבלא רפואה ומנוחת הדעת לא יהא יכול לעבוד את השי"ת כדבעי, ואף אם האדם עדיין אינו אווז בדרגה שכל ענייני הגשמיות הוא לגמרי לשם שמים מכל מקום הרי במציאות צריך להשפיע לו כל ענייניו בגשמיות כדי שיהא יכול לעבוד את השי"ת כדבעי.

ה

ומעתה יש לבאר דברי התורה הקדושה באומרו "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ד' אלקיכם" היינו דהתורה אומרת להאדם אשר ודאי צריך להשפיע לאיש הישראלי כבר בעולם הזה "היום" בעבור שיהא יכול לעבוד את השי"ת, ואולם נצרך לזה תנאי חשוב עד מאד והוא "אשר תשמעו" והיינו שצריך שיהא האדם שומע ומבין את גודל תפקידו בעולם ואת מה שהשי"ת רוצה מעמו שיהא כולו בעבודת השי"ת וכאשר שומע ומבין את גודל תפקידו בעולם הרי שיהא מלא רצון ושאפה לקיים רצון השי"ת ולעשות את התורה והמצוות.

וכאשר יהא האדם רוצה באמת לקיים התורה ולעבוד את השי"ת ברצון אמיתי ושאפה וחשק אזי יזכה שהשי"ת ישפיע לו שפע קודש שבאמת יוכל לעבדו בלבב שלם ולעשות רצונו יתברך כראוי, אך צריך שיהא לזה רצון באמת ושאפה חזקה בליבו שיחליט ויגמור בליבו שכל רצונו ושאפתו החזקה הוא לעשות רצון קונו ולקיים התורה והמצוות בכל פרטיהם ברצון ובשמחה אמיתית, וכאשר לזה יהא תשוקתו אזי בודאי יושפע עליו משמים כל מה שצריך לזה. ונמצא להנתבאר דהברכה אשר הבטיחה התורה הקדושה לבני ישראל אשר אנכי נותן לפניכם היום אינה השכר שיבוא לעתיד לבוא, אלא ברכה זאת היא על האמצעים היינו שהשי"ת ישפיע ברכה רבה ושפע רב לבני ישראל כדי שיהו יכולים לקיים את כל מצוות השי"ת.

ו

ואולם כדי לזכות לזה צריך תחילה שיהא בבחינת "אשר תשמעו" ותשמעו הוא לשון של שמיעה והבנה, וכאשר האדם מבין ומשיג את גודל תפקידו בעולם אזי הוא מקבל רצון חזק לעשות רצון קונו וזהו היסוד לקבל ההשפעה הוא דוקא כאשר רוצה האדם בכל ליבו אזי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו ומשפיעים לו מן השמים כל הברכות וכל האמצעים והאפשרויות שאכן יהא יכול לקיים כראוי כל התורה והמצוות.

ויסוד ענין הרצון הוא שכאשר האדם הוא רוצה באמת אזי עבודתו היא באופן אחר לגמרי, ואינה כמצוות אנשים מלומדה וזה יסוד כל עבודת השי"ת שמוטלת על איש הישראלי הוא שיהא לו רצון אמיתי לקיים התורה והמצוות באהבה ובחשק, ועל ידי זה יכול להתעלות כדבעי בתורה ויראת שמים, שהרי כאשר מקיים האדם בלא רצון וחשק, אזי אינו משפיע עליו באמת וכל מעשיו הם בחיצוניות ולא מתוך הלב, ואזי אינו עושה פירות כדבעי, אך כאשר זוכה לקיים בחשק וברצון אזי משפיע עליו ברוחניות ובגשמיות כמו שנתבאר.

וביותר איתא בספר חובת הלבבות שבאמת כל עיקר מה שביד האדם לעשות הוא רק הרצון שהרי כל המצוות שהאדם עושה בעולם הזה הרי הכל מיד השם יתברך הוא ומידך נתנו לך, ונמצא דעיקר מה שבבחינת האדם הוא הרצון לעבדו יתברך בלב שלם וז"ל [שער הבטחון פ"ד החלק הרביעי]: "הבורא יתברך הניח ברשותנו בחירת עבודתו והמרותו, כמ"ש ובחרת בחיים ולא הניח ברשותנו השלמת המעשה בעבודה ועבירה, אלא בסבות שהם חוץ לנו מזדמנות בקצת העתים ונמנעות בקצתם" ע"כ.

וידוע מה דאיתא במדרש ויקרא רבה [כז ב] וז"ל: "רבי תנחומא פתח [איוב מא] מי הקדימני ואשלם וכו'. א"ר ירמיה ב"ר אלעזר: עתידה בת קול להיות מפוצצת בראש ההרים, ואומרת כל מי שפעל עם אל יבוא ויטול שכרו, הדא הוא דכתיב [במדבר כג]: כעת יאמר ליעקב ולישראל וגו'. רוח הקודש אומרת מי הקדימני ואשלם, מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה. מי מלל לשמי עד שלא נתתי לו בן זכר. מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג. מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית. מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום" ע"כ.

הרי מבואר מדברי המדרש שבאמת כל עשיית המצוות בפועל הרי עיקרם הוא מהשי"ת שהוא נתן להאדם האפשרות לעשות המצוות וכמו שביאר המדרש מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית וכו' ונמצא שכל מה שביד האדם לעשות הוא הרצון וזה עיקר עבודת האדם שיהא רצונו אמיתי וחזק לעשות רצון השי"ת.

ז

ומעתה נבוא לבאר הכתובים החילוק בין הברכה והקללה ח"ו, דבברכה נאמר את הברכה אשר תשמעו ולא פירט הכתוב אלא באופן כללי והיינו דכאשר "תשמעו" היינו כאשר כל רצונכם יהיה בעשיית הטוב והתורה והמצוות הרי מיד תתברכון בשפע גדול כדי שתוכלו לעשות רצון הבורא יתברך בשלימות הטוב.

ואולם לגבי הקללה נאמר באם לא תשמעו וסרתם מן הדרך ללכת לעבוד אלהים אחרים כו' והיינו משום שהרי ידוע הכלל דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ואילו במחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, ועל כן כאשר דיבר בברכה סגי בכך שישנה להאדם מחשבה טובה ורצון אמיתי לעבודת השי"ת כבר חלה עליו הברכה, ואילו הקללה לא סגי במחשבה לבד אלא דוקא כאשר סרתם ועבדתם אלהים אחרים וכו' ודוקא אם נופל במעשה העבירות אזי ח"ו הם להיפך הברכה, ואילו לקבלת הברכה העיקר הוא על ידי הרצון הטוב וכמו שנתבאר.

והראוני שמעין הדברים איתא בסה"ק חתם סופר זי"ע שכתב וזל"ק: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא תשמעו, פי" כי הקב"ה נותן הברכות רק להיות הכנה לעבוד אותו ולא ינוכה בזה שכרם לע"ל כי לא מחשב זה לשכר, אמנם עונשי העה"ז הם מנכים עונש לע"ל והנה זהו חסד גדול כי משורת הדין או שיהי' שניהם הברכה וגם הקללה חלף שכר ועונש לעה"ב או לא, אבל שהקללה תנכה העונש והברכה לא תנכה השכר זהו חסד חנם. וזהו ראה דבר פלא וחסדי כי אנכי נותן לפניכם היום בעה"ז ברכה וקללה ואינם שוים ודומים זה לזה, כי הברכה הוא רק אשר תשמעון הכנה לשמוע לא לשכר אם תשמעו אלא אשר תשמעו, אמנם הקללה הוא לעונש אם לא תשמעו" עכ"ל.

ח

הנהגה אנו עומדים כעת בערב ראש חודש אלול ועיקר עבודת חודש אלול הוא כמו שאיתא בספרים הקדושים הרמז ר"ת אלול "אני לדודי ודודי לי" ובחודש גדול זהו מכינים עצמם בני ישראל לקראת המשפט הגדול ביום הדין של ראש השנה, והרי בודאי כל אחד רוצה לזכות במשפט.

ואכן העיקר כדי לזכות במשפט הוא שיהא האדם מזכך רצונותיו שיהיו כולם לעבודת הבורא יתברך וזה יהיה כל שאיפתו וחשקו ורצונו לעבוד אותו יתברך בלב שלם ולקיים התורה והמצוות בשלימות וזהו כל האדם ועל ידי שזוכה לרצון אמיתי בזה הוא גורם לעצמו שפע רב ועצום לקראת השנה החדשה שיושפע לו שפע רב מן השמים כדי שיהא בידו האמצעיים וכדי שיוכל לקיים הרצון והשאיפה שלו לעבודת הבורא.

וזהו "אני לדודי ודודי לי" היינו שצריך שיהא כל כולו בבחינת אני לדודי היינו שירצה וישאף שכל מעשיו ורצונו יהיו לעבודת בוראו, ועל ידי נזכה לבחינת "ודודי לי" היינו שהשי"ת ישפיע עלינו ממרומים כל ההשפעות הטובות.

ואולם עוד זאת למודעי שכדי לזכות לרצון טוב ואמיתי צריך שיהא האדם בטהרת הנפש, שהרי אם האדם מסובב בטומאה או במעשים לא טובים או מחשבות שאינם טהורות ח"ו, אזי מוחו וליבו מטומטים ואזי אינו יכול לזכות לרצון אמיתי באמת, וכמו כן אם ח"ו אין מידותיו מתוקנים אזי אין יכול שיהא לו רצון אמיתי זך וטהור לעבודת הבורא.

וזהו יסוד העבודה בחודש הזה שהוא חודש אלול שהם ימי הרחמים והרצון וענין ימי הרצון היינו שיש ביד איש הישראלי שיהא מוכן לתשובה ולחרטה ולמעשים טובים ולעבוד על רצון שלו שיהא כולו לעבדו יתברך ולעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו, ועל ידי זה בודאי נזכה בדין בראש השנה, ולזכות לשנה טובה ומתוקה.

ואכן רואים בתפילות הימים הנוראים שמתפללים בני ישראל הרבה על גשמיות וחיים ובריאות ופרנסה, והיינו כמו שנתבאר דבודאי צריך האדם להתפלל שיהא לו ברכה גדולה אף בגשמיות, אך הא ודאי שאלו הבקשות שיהיו בעבוד השי"ת בעצמו שיהא יכול להתפלל וללמוד כראוי, ואז נזכה לשנה מבורכת שלא יהא בה כל ייסורים ועגמת נפש, אלא אך טוב וחסד ירדפנו כל הימים שכל זה הוא לצורך עבודת הבורא ברוך הוא באמת.

יעזור השי"ת שנזכה כל אחד לרצות ברצון אמיתי ולעבדו יתברך בלבב שלם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים כל דברי תלמוד תורתך באהבה, ונזכה לכל הברכות שימלא השי"ת כל משאלות ליבנו לטובה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי יום רביעי למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com